

Основні моделі поведінки особистості в конфлікті.

Конфлікт (лат. conflictus - зіткнення, сутичка) - зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжуються складними колізіями. Залежно від сфери життєдіяльності людей він поділяється на: виробничі

Виділяють три основних моделі поведінки особи в конфліктній ситуації: *конструктивну, деструктивну і конформістську*. Кожна із цих моделей обумовлена предметом конфлікту, конфліктною ситуацією, індивідуально-психологічними особливостями. Зазначені моделі відображають установки учасників конфлікту, впливають на його протікання і спосіб вирішення.

Деструктивна модель поведінки

Властива такому суб'єкту, який схильний до розв'язання конфлікту і його поглиблення аж до фізичного знищення чи повного подолання противника. В побуті це егоїсти, ініціатори скандалів, в натовпі – ініціатори безпорядків і руйнівних дій. Велика кількість конфліктів могли б вирішитися мирним шляхом, якщо б не підігрівалися такими людьми. Люди, схильні до конфліктів, як правило імпульсивні, жорсткі, грубі, схильні до ризику і гострих відчуттів, недалекоглядні. На сьогоднішній день науковцями ще не встановлено причини стійкої схильності до конфліктів.

Деякі дослідники вважають, що схильність до конфліктів є вродженою. Існує досить міцний зв'язок між схильністю дорослої людини до конфліктів і навіть злочинів і такими факторами як безпритульність в дитинстві, низьким коефіцієнтом інтелекту, схильність до правопорушень у батьків. Такі люди турбуються лише про власні інтереси і в ім'я їхньої реалізації готові йти на конфлікт. Таким чином, для осіб із деструктивною моделлю поведінки властиво постійне прагнення до розширення і загострення конфлікту, вони постійно принижують партнера, негативно оцінюють його особистість, проявляють підозри і недовіру до опонента, порушують етику спілкування.

Конструктивна модель

Властива людям, які прагнуть уникнути конфлікту, знайти вирішення, яке задовольняє всіх. Людина конструктивного типу підшукує посередника і приймає рішення, які спрямовані на зняття напруги. Люди, яким властива така модель поведінки охоче вступають в переговори, прагнуть прояснити предмет розходження поглядів і знайти шляхи їх врегулювання. Таким чином особи із конструктивною моделлю поведінки в конфлікті прагнуть залагодити конфлікт. Вони націлені на пошук такого рішення, яке задовольнить всіх, їм властива відмінна витримка і самовладання, до опонента ставляться досить приязно, відкриті, у спілкуванні лаконічні і небагатослівні.

Конформістська модель

Властива для людей, які в конфлікті схильні скоріше поступатися і підкорятися, ніж продовжувати боротьбу. В більшості випадків конформна модель поведінки об'єктивно сприяє чужим агресивним проявам. Але інколи вона відіграє і позитивну роль, тоді коли протиріччя між суб'єктами не носять принципового характеру і виникли через дрібницю. Таким чином для осіб, які при конфлікті вибирають конформістську модель поведінки властива пасивність, непослідовність в оцінках і судженнях, досить легко погоджуються з точкою зору опонента, відступають і не хочуть розв'язувати гострих питань

Р. Мертон виділив декілька моделей поведінки конформістів.

Перша модель – відображення конформізму: наприклад поведінка молодих людей, які отримують хорошу освіту, знаходять престижну роботу і успішно рухаються вверх по службовій драбині, їх мета – фінансовий успіх, і досягають її законними шляхами.

Друга модель – інноваційна. Вона передбачає згоду з певними цілями, але не передбачає законні шляхи їх досягнення. Такі люди будуть використовувати нові, досить часто незаконні засоби збагачення.

Третя модель – ритуальність. Передбачає відкидання цінностей даної культури і одночасну згоду використовувати соціально-позитивні засоби.

Четверта модель – втікання від дійсності

(*ретреатизм*) спостерігається тоді, коли людина одночасно відштовхує і цілі і соціально позитивні засоби їх досягнення.

П'ята модель – бунт, передбачає втечу від дійсності, відштовхування і культурних цілей і позитивних засобів їхнього досягнення.

Дякую за увагу!